

ตำบลท่ามะนาว

อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ก้าวหน้าอันมั่นคง สู่ชุมชนยั่งยืน

สารบัญ

- ๐๖ สภาพแวดล้อม
- ๐๘ ความเป็นมา
- ๑๕ ก้าวเดินด้วยความปลอดภัย
- ๒๐ กลไกการขับเคลื่อน
- ๓๐ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่
- ๔๐ แผนที่ความรู้
- ๔๒ ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลง
- ๔๔ ภาคผนวก

นิยามความพอเพียงของตำบลท่ามะนาว

“ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตด้านปัจจัยสี่ รวมทั้งทักษะ
ในการประกอบอาชีพ บนพื้นฐานของความถนัด ความสามารถ และทรัพยากรที่มีอยู่
พัฒนาสู่การรวมกลุ่มกิจกรรมที่หลากหลายในชุมชน เพื่อสร้างรายได้และ
ความสัมพันธ์ภายในชุมชน ควบคู่กับการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ทั้งด้านต้นทุน
การผลิต การตลาด และการจัดทำบัญชี กระจายผลสู่วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์
ส่งเสริมให้มีภาคประชาสังคมทำงานเพื่อชุมชนที่หลากหลาย ต่อเนื่อง มีการสืบทอด
สร้างผู้นำรุ่นใหม่ มีระบบบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล และมีการพัฒนาศักยภาพ
ของคณะทำงานอย่างสม่ำเสมอ การระดมทุนจากภายในและภายนอก สร้างภาคี
เครือข่าย ทั้งระดับตำบลและระดับภาค รวมถึงระบบการจัดการความรู้ ที่จะทำให้มี
ความรอบรู้รอบด้านมีความรอบคอบในการเชื่อมโยงความรู้
และความระมัดระวังในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นหนึ่งในรากฐานสำคัญ
ของการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง”

โมเดลทำมะนาว : สู่ความเป็นตำบลวิถีพอเพียง

กระบวนการ

พัฒนาคน กลไก
(คณะกรรมการโครงการฯ
ศึกษาดูงาน/ เวทีประชุมประจำเดือน
ร่วมรับฟังและดำเนินกิจกรรมตามแผน)

พัฒนากิจกรรมชุมชน
(ผลิตภัณฑครัวเรือนและพลังงานทดแทน
ศึกษาดูงาน/ พิธีมอบรางวัลกิจกรรมตามแผน)

บูรณาการ
(การทำงานร่วมกับภาคีความร่วมมือ
ในทุกระดับ)

องค์ความรู้
จากภายในและ
ภายนอกชุมชน

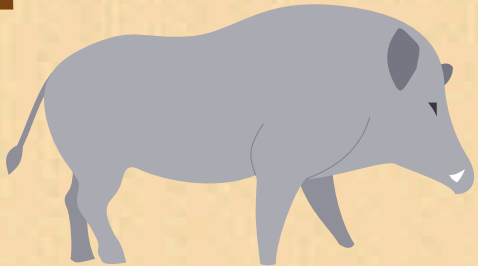
สื่อ
โฆษณา
ประชาสัมพันธ์

บุคลากร
เจ้าหน้าที่ประจำตำบล
เจ้าหน้าที่ประจำภาค
ที่ปรึกษาภาค

การสนับสนุน

เครื่องมือ
คู่มือการทำงาน
SM ข้อมูล ECEN
บัญชีครัวเรือน

งบประมาณ
เพื่อการดำเนินงานทุก
กระบวนการทุกขั้นตอน

- ### ประโยชน์ที่ได้
- ลดรายจ่าย=เพิ่มรายได้
 - พึ่งตนเอง ขยัน ประหยัดอดออม
 - พอใจในสิ่งที่มีอยู่
 - ปลอดภัย/สร้างหนี้เมื่อจำเป็น ลดอบายมุข
 - ปลุกต้นไม้อ้อย

สภาพ แวดล้อม

ในอดีตพื้นที่ตำบลท่ามะนาว อำเภอสายบาศ จังหวัดลพบุรี เคยเป็นผืนป่าดงดิบและป่าแฝกที่ขึ้นชื่อเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าที่หลากหลาย และด้วยมีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน ก็ยิ่งดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาตั้งบ้านเรือน แต่ชุมชนแห่งนี้ก็หนีไม่พ้นไปจากกระแสเขี้ยวกรากของทุนนิยมในนาม "ความเจริญ" ที่พัดพาความเปลี่ยนแปลงเข้ามา จากที่เคยทำมาหากินพึ่งพิงธรรมชาติ ก็เปลี่ยนไปเพาะปลูกเพื่อขายให้ได้เงินมากๆ พาไปสู่วังวนของปัญหาและหนี้สินที่ไม่สามารถสลัดหลุดได้โดยง่าย แต่ชาวท่ามะนาวก็ยังเข้มแข็งพอที่จะลุกขึ้นมาเปลี่ยนวิถีคิด วิถีชีวิตของตนเอง...แล้วก้าวเดินไปบนวิถีของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงที่ไม่เพียงหลุดพ้นจากวังวนของปัญหา แต่ยังสามารถพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน

ตำบลท่ามะนาว อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสายบาศ ประมาณ ๒ กิโลเมตร เนื้อที่ทั้งหมด ๑๘,๒๗๓ ไร่ แบ่งการปกครองเป็น ๘ หมู่บ้าน มีประชากรประมาณ ๓,๒๕๐ คน มีป่าชุมชนและป่าเศรษฐกิจกระจายอยู่ทั่วตำบล ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ชาวบ้านจะตั้งบ้านเรือนตามความยาวริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก เพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ในการทำนาและสวนผักตลอดทั้งปี ส่วนพื้นที่ห่างจากแม่น้ำป่าสัก จะเป็นที่ราบสูงสลับเนิน มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกส่วนใหญ่ปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ทำไร่อ้อย ข้าวโพด งาม ถั่วเขียว หรือไม้ผล และทำประมง เพราะมีเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เป็นเขื่อนกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ในโครงการพระราชดำริ 💧

ความเป็นมา

ตำบลท่ามะนาว เคยอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีลักษณะเป็นป่าดงดิบและป่าแฝก มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน จึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำเกษตรอย่างมาก และเป็นแรงจูงใจสำคัญให้ผู้คนเข้ามาหักล้างถางพงเพื่อจับจองที่ดินจนตั้งเป็นบ้านเรือน โดยสามารถสรุปการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัยได้ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๐

ยุคบุกเบิกตั้งบ้านเรือน

ระยะแรกของการสร้างบ้านแปลงเมือง มีการบุกเบิกถางป่าทำไร่ข้าวโพด ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ข้าวฟ่าง นาข้าว และสร้างบ้านเรือน ความเจริญยังเข้าไม่ถึง ในพื้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าไม่มีถนนหนทางให้รถวิ่ง ชาวบ้านยังใช้ชีวิตพึ่งพิงธรรมชาติ และทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ต่อมาภายหลังจึงเริ่มใช้สารเคมีและรถไถในการทำไร่ทำนา

พ.ศ. ๒๕๑๑- ๒๕๓๒

ยุคพัฒนาอาชีพเกษตรเพิ่มรายได้

ช่วงนี้เกษตรกรเริ่มรวมกลุ่มเพื่อกู้เงินจากแหล่งเงินทุน พร้อมกับหันมาใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิต ขณะที่ความเจริญเริ่มเข้ามาในพื้นที่ มีการตัดถนน มีระบบไฟฟ้า และมีการส่งเสริมให้ทำไร่อ้อย ซึ่งมีตลาดรับซื้อที่จังหวัดชัยภูมิ ชาวบ้านจึงหันมาปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลัก และทำนายน้อยลง การพัฒนาในช่วงนี้จะเป็นการรวมกลุ่มกันตามการสนับสนุนของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กองทุน กข.คจ. และกลุ่มอาชีพกลุ่มเกษตรกร เป็นต้น

พ.ศ. ๒๕๓๓-๒๕๓๗

ยุคเปลี่ยนจากเกษตรกรสู่ลูกจ้างโรงงาน

ระยะแรกมีโรงงานเข้ามาทำฟาร์มไก่และอาหารสัตว์ ชาวบ้านนิยมเข้าไปทำงานเป็นลูกจ้าง เนื่องจากมีรายได้ประจำเป็นรายเดือนมากกว่าต้องทำไร่อยู่กลางทุ่ง ต่อมาโรงงานผลิตน้ำตาลมาตั้งที่อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี เพื่อมารับซื้ออ้อยโดยตรง ชาวบ้านบางส่วนที่ทำงานก็หันมาปลูกอ้อย ทำให้พื้นที่การปลูกอ้อยในตำบลยิ่งขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่พื้นที่ทำนายน้อยลง และในที่สุดการปลูกอ้อยก็กลายเป็นรายได้หลักของชาวบ้าน

พ.ศ. ๒๕๓๘-๒๕๕๒

ยุคนุบนเสริมจากภายนอก

ช่วงนี้ทางราชการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มแม่บ้าน แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ ถึงกระนั้นในเวลาต่อมา กลุ่ม อสม. ได้มีการรวมตัวเป็นเครือข่ายจัดทำโครงการจัดสวัสดิการเพื่อผู้ยากลำบาก ทำให้เกิดกลุ่มคนทำงานที่มีจิตอาสาทำงานเพื่อส่วนรวมในระดับหมู่บ้าน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ โดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์ที่ชุมชนจัดตั้งขึ้นเองนั้นยังคงดำเนินงานอยู่จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากมีระบบงานที่ไม่ซับซ้อนเท่ากับกองทุนหมู่บ้าน ที่จัดตั้งขึ้นภายหลังตามนโยบายของรัฐบาล

หลังจากส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันแล้ว ต่อมาเริ่มมีการส่งเสริมการเลี้ยงหมูโดยบริษัทเอกชนในรูปแบบฟาร์มขนาดใหญ่ (ขนาด ๕๐๐ – ๑,๐๐๐ ตัว) เกิดอาชีพรับจ้างเลี้ยงหมู ล้างคอกหมู โดยผู้เลี้ยงจะได้ปุ๋ยจากมูลหมูไปใช้เป็นปุ๋ยในไร่อ้อย และสามารถนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ รวมทั้งมีการเลี้ยงวัวนมเพื่อส่งสหกรณ์การเกษตรขณะเดียวกัน คนหนุ่มสาวก็เริ่มหันมาทำงานโรงงานมากขึ้น

จนมาถึงช่วง ๒-๓ ปีหลังของยุค ซึ่งถือเป็นยุคทองของตำบล เพราะผลจากการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มในหมู่บ้านได้รับการยอมรับและได้รางวัลจากหน่วยงานภายนอก อันเนื่องจากชุมชนมีการร่วมมือกัน เกิดความเข้มแข็ง ของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาให้การสนับสนุน แต่ไม่ได้ตามความสมัครใจหรือความต้องการของชุมชน ทำให้หลายกลุ่มต้องล้มไป เช่น ศูนย์สาธิตโรงสีข้าวชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการรวมกลุ่มสตรีแม่บ้านทำอาชีพหารายได้เสริม กลุ่มของผู้สูงอายุ ที่พัฒนาเป็นศูนย์เด็กเล็กตำบลท่ามะนาว จนกระทั่งเข้าร่วมโครงการรักษ้ำป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง

■ กุณตำบล

พัฒนาการของตำบล ได้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตความเป็นอยู่จากเดิม เป็นพื้นที่ป่าที่ถูกเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ที่เพิ่มขึ้น ตามจำนวนผู้คนที่ย้ายเข้ามาจากภายนอกพื้นที่ สภาพบ้านเมืองที่เจริญมีถนนหนทางสะดวก มีโรงงานน้ำตาล โรงงานไก่ฟาร์มหมู ฯลฯ เข้ามาตั้ง ทำให้ผู้คนเปลี่ยนวิถีชีวิต เปลี่ยนอาชีพ เป็นผลให้ทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ในพื้นที่เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ปัญหาที่ตามมาคือ ขาดแคลนน้ำและหนี้สินที่เกิดจากกระแสการบริโภคของผู้คน การลงทุนทางเกษตรกรรม มีการใช้สารเคมี เพราะหวังผลกำไรทำให้ต้นทุนสูงขึ้นตามลำดับ แม้ว่าภาครัฐจะเข้ามาช่วยแก้ปัญหานี้สินจนเกิดอุปสรรค เช่น กลุ่มอาชีพต่างๆ หรืออำนวยแหล่งเงินทุน แต่ปัญหายังคงดำรงอยู่

อย่างไรก็ตามตำบลท่ามะนาวก็ยังมีต้นทุนที่เป็นประโยชน์ต่อการต่อยอดพัฒนาในหลายด้าน ดังนี้

ขีดความสามารถของกลุ่มแกนนำ ซึ่งพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ จนเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านถึงความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันทำงานจนประสบความสำเร็จ ทั้งงานประเพณีลอยกระทงไหลเรือไฟที่มีเป็นประจำทุกปี และงานอื่นๆ ที่หน่วยงานท้องถิ่นมอบหมาย

การสนับสนุนจากภาคีขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน ได้แก่ สสส. พอช. กรมสุขภาพจิต พัฒนาชุมชน และสถานีอนามัย ตำบลท่ามะนาว เข้ามาทำโครงการและกิจกรรมพัฒนาหลายรูปแบบ

มีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถพึ่งพิงได้ในระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำที่เหมาะสมกับการทำเกษตรทั้งอ้อยและนาข้าว โดยเฉพาะในกลุ่มที่ตั้งบ้านเรือนติดกับริมแม่น้ำป่าสัก โดยไม่ต้องพึ่งเครื่องมือการเกษตรขนาดใหญ่ เช่น เครื่องสูบน้ำ และยังมีพื้นที่ป่าชุมชนและป่าเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นต้นทุนสำคัญทางระบบนิเวศ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ด้านพลังงานของชุมชนและด้านอื่นๆ

มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและวัฒนธรรมประเพณี อันค้ำจุนที่ยังสืบทอดอยู่ในปัจจุบัน 💧

ก้าวเดิน ด้วยความพอเพียง

ตำบลท่ามะนาว เข้าร่วมโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง ในระยะที่ ๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยรองนายก อบต. บุญสวน มาลาม และคุณเดิม แกนนากลุ่มกีฬาเยาวชน เป็นผู้ชักชวน แกนนาคำบล โดยเข้าใจว่าเป็นโครงการส่งเสริมให้ปลูกป่า จึงเล็งเห็นว่า "จะนำงบประมาณที่ได้ไปปลูกป่าให้กับตำบล" เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ก่อนจะแก้ปัญหาอื่น ๆ แต่เมื่อได้รับการชี้แจงจากคณะกรรมการคัดเลือกตำบลระยะที่ ๓ ทำให้ทีมแกนนำตำบลได้รับทราบว่าเป็นโครงการที่เข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อดำเนินชีวิต ด้วยการให้ความรู้ สร้างนิสัยการออม อยู่ในวิถีพอเพียงพึ่งตนเองได้ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม มากกว่าจะส่งเสริมการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน และยังมีกระบวนการทำงานร่วมกับ อบต. โดยมองไปที่สภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่เป็นเป้าหมายหลัก ในการขับเคลื่อนโครงการฯ หลังจากคณะกรรมการคัดเลือกตำบลระยะที่ ๓ ได้ประเมินพื้นที่แล้วได้อนุมัติให้ตำบลท่ามะนาว เข้าร่วมโครงการฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ด้วยจุดเด่นเรื่องของความเข้มแข็งกลุ่มผู้นำมีความสามัคคี มีกลุ่มองค์กรที่เคยประสานการทำงานร่วมกับภาคีอื่นมาแล้ว ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเสริมสร้างให้เกิดความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานในตำบลได้ 💧

■ กลไกการขับเคลื่อน

ในช่วงแรกของการทำงานปี พ.ศ.๒๕๕๒ คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลท่ามะนาว มาจากแกนนำที่เป็นทางการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกฯ อบต. สมาชิก อบต. และอาสาสมัคร สาธารณสุข (อสม.) จากนั้น ระหว่างการขับเคลื่อนงานได้ชักชวนแกนนำจากกลุ่ม อาชีพ ราษฎรผู้รู้ อสม. เข้ามาร่วมทำกิจกรรมและเป็นคณะกรรมการ โครงการฯ ในปีถัดมาเพิ่มอีก ๕ คน เป็น ๔๓ คน มาจากองค์การบริหาร ส่วนตำบล ๑๗ คน กำนัน ๑ คน สารวัตร ๑ คน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ๗ คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๓ คน แพทย์ประจำตำบล ๑ คน พนักงานราชการสถานีอนามัย ๒ คน ประธาน อสม. และสมาชิก อสม. ๘ คน

ต่อมาเมื่อได้เจ้าหน้าที่ประจำตำบลแล้ว ในเบื้องต้นทีมแกนนำตำบลได้มอบหมายให้ เจ้าหน้าที่ประจำตำบลประสานการประชุมไปยัง กลุ่มแกนนำทุกกลุ่ม มาร่วมกันศึกษาขั้นตอนการทำงานของโครงการฯ มีการวางแผนการทำงานและมองว่าควรจะทำอะไร และทำอย่างไร กระบวนการ เริ่มต้นที่ตัวเราเองเป็นหลัก โดยเจ้าหน้าที่ประจำภาคคอยกระตุ้นและหนุนเสริม การทำกิจกรรมรวมถึงข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับทิศทางการดำเนินงานตามที่โครงการฯ กำหนดไว้

ผลที่เกิดขึ้นนับเป็นความสำเร็จ เพราะทำให้คณะกรรมการโครงการฯ มีความกระตือรือร้น และสามัคคียิ่งขึ้นกว่าเดิม ทั้งยังประสานความร่วมมือ ทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกตำบล โดยวิธีการทำงานจะเป็น ไปตามโครงสร้างการทำงาน งานที่เกิดขึ้นจะเริ่มจากแกนนำชุมชน แล้วจึงขยาย ต่อไปยังชาวบ้าน ส่วนใหญ่เป็นงานที่จับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การทำ ไบโอดีเซล เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร และอื่นๆ

คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลท่ามะนาว

ประธานคณะกรรมการโครงการฯ
นายวสันต์ ครชัย

คณะกรรมการฝ่ายจัดซื้อ

นายเคชชัย โลหะเวช
นายมี้ง สีขุนทด
นายสมชาย ถ้ำหิน

คณะกรรมการฝ่ายติดตาม

นายสุกฤษ หนูอิม
นายเปรง น้อยสวัสดิ์
นายไพรัช หนูอิม

คณะกรรมการฝ่าย
บัญชีและการเงิน

นายวสันต์ ครชัย
นางแ้ว รักญาติ
นางกาญจนา บุญเพิ่ม
นางพุดตา ยอดแดง

คณะกรรมการโครงการฯ

นายแบ่ง บุญมี
นายขยยุทธ พระศรีอัครราช
นางแสงอรุณ มีนาค
นายเกษม กิลางค์
นายภิญโญ แจ่มแจ้ง
จ.ส.อ.วิรัตน์ แก้วระย้า
นายวิมล เชื้อมวงษ์
นายสุทธินัน ศรีคำซอน
นายสมพร ศรชฎา
นายบุญ คงสว่าง
นายวรรณรัตน์ อินยิ้ม
นายพิจิตร ฉิมประดิษฐ์
นายสมชาย มุ่งนากลาง
นายสำเร็จ หนูอิม
นายบุญสวน มาลาม
นางทองเลื่อน เชื้อมวงษ์
นางสาวสังเวียน โกหา
นายสุชีพ คงสว่าง
นายสิทธิศักดิ์ มะเคือ
นายสมาน ช้างป่าคัน
นางสมพร เจริญฉิม
นางละออ นาโพธิ์
นางสาวจริน รุ่งรักษา
นายจิรพัฒน์ บุญมาก
นายณรงค์ ชอบด้วยไถ
นางสำเนียง แสงคุณ
นางสมจิต ใจเย็น
นายณรงค์ ปานคุ้ม
นางสุทิน น้อยสวัสดิ์
นางอนชนก ทาพา
นายราเชนทร์ นิมศิริ
นางทองย้อย แก้วฝายนอก
นางยุพิน ครชัย

จากบทเรียนการทำงานในปี พ.ศ.๒๕๕๒ ทำให้คณะกรรมการโครงการฯ มีความตื่นตัวในการทำงานมากขึ้น และแบ่งบทบาทการทำงานในปี พ.ศ.๒๕๕๓ ชัดเจนขึ้น โดยยึดหลักว่าแต่ละกิจกรรมผู้นำต้องทำก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชาวบ้านและแกนนำอื่นๆ ที่อยู่รอบนอก โดยให้ผู้มาเป็นผู้รับผิดชอบแผนงานและกิจกรรม ส่วนโครงสร้างของคณะกรรมการโครงการฯ แต่ละแผนการทำงานนั้นมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกจากความรู้ความสามารถ และประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา รวมทั้งมติจากที่ประชุมคณะกรรมการและจากความสนใจในกิจกรรมค่านั่นๆ

การทำงานจะยึดหลัก "ทำแบบค่อยเป็นค่อยไป" ระหว่างการดำเนินการก็ศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมนิสัยของคณะกรรมการโครงการฯ และผู้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานมีเอกภาพ การทำกิจกรรมจะไม่เคร่งครัดเรื่องผลสำเร็จเชิงปริมาณตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่เน้นให้เกิดการเรียนรู้จริงปฏิบัติจริงนำมาใช้ได้จริง และทำอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีชีวิต สู่การเป็นจุดเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาต่อไปได้ นอกจากนี้ยังมีกลวิธีที่สำคัญอีกอย่างในการทำงานคือ ระหว่างการดำเนินกิจกรรมคณะกรรมการฝ่ายการเงินจะเป็นผู้ติดตามและเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง พร้อมทั้งศึกษาหรือสังเกตความถนัดของผู้รับผิดชอบแผนงาน และนำไปเป็นข้อสังเกตในการประชุมเพื่อปรับบทบาทหน้าที่ จากการทำงานแบบพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการพบว่าคณะกรรมการโครงการฯ มีความเข้าใจและให้ความร่วมมือมากกว่าการประชุมที่มีคนเข้าร่วมจำนวนมาก เนื่องจากสามารถชี้แจงและแลกเปลี่ยนประเด็นข้อสงสัยในเชิงลึกได้มากกว่า

เทคนิคที่ทำให้การขับเคลื่อนแผนงานมีประสิทธิภาพ คือ เอกสารชุดแผนตำบล วิถีพอเพียงที่ได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการจากโครงการฯ ทำให้ทุกคนได้รับรู้ แนวทางการทำงานพร้อมรายละเอียดงบประมาณ (หลักธรรมาภิบาล) อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมในเรื่องข้อมูล มีการร่วมกันกำหนดแผนงานระยะสั้นที่เหมาะสม และใช้ เครื่องมือทั้งวิถีโอ และภาพนิ่ง มาสร้างการเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างเข้าถึงและชัดเจน ในที่ประชุมระดับตำบล อันเป็นการช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการบริหารงานได้ เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ การทำงานจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นสูง และการสื่อสารที่ต้อง ถูกต้องแม่นยำ และต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีมีความกลมกลืนกับคนในชุมชน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานไปได้อย่างราบรื่น อีกทั้งยังต้องสร้างให้เกิดการทำงาน ร่วมกับภาคีในตำบลอย่างเป็นเนื้อเดียวกันอีกด้วย

เป็นทีมคนทำงานที่จะเป็นกลไกหลักในการประสานงาน สร้างความเข้าใจใน เป้าหมาย กิจกรรมและการดำเนินงานส่วนต่างๆ ของโครงการฯ มีบทบาทในการช่วย เหลือการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการโครงการฯ ดังนี้

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

จากบทเรียนการทำงานในปี พ.ศ.๒๕๕๒ ทำให้คณะกรรมการโครงการฯ มีความตื่นตัวในการทำงานมากขึ้น และแบ่งบทบาทการทำงานในปี พ.ศ.๒๕๕๓ ชัดเจนขึ้น โดยยึดหลักว่าแต่ละกิจกรรมผู้นำต้องทำก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชาวบ้าน และแกนนำอื่นๆ ที่อยู่รอบนอก โดยให้ผู้นำเป็นผู้รับผิดชอบแผนงานและกิจกรรม ส่วนโครงสร้างของคณะกรรมการโครงการฯ แต่ละแผนการทำงานนั้นมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกจากความรู้ความสามารถ และประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา รวมทั้งมติจากที่ประชุมคณะกรรมการและจากความสนใจในกิจกรรมค่านั้นๆ

การทำงานจะยึดหลัก "ทำแบบค่อยเป็นค่อยไป" ระหว่างการดำเนินการก็ศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมนิสัยของคณะกรรมการโครงการฯ และผู้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานมีเอกภาพการทำกิจกรรมจะไม่เคร่งครัดเรื่องผลสำเร็จเชิงปริมาณตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่เน้นให้เกิดการเรียนรู้จริงปฏิบัติจริง นำมาใช้ได้จริง

และทำอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีชีวิต สู่การเป็นจุดเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาต่อไปได้ นอกจากนี้ยังมีกลวิธีที่สำคัญอีกอย่างในการทำงานคือ ระหว่างการดำเนินกิจกรรมคณะกรรมการฝ่ายการเงินจะเป็นผู้ติดตามและเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง พร้อมทั้งศึกษาหรือสังเกตความถนัดของผู้รับผิดชอบแผนงาน และนำไปเป็นข้อสังเกตในการประชุมเพื่อปรับบทบาทหน้าที่ จากการทำงานแบบพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการพบว่า คณะกรรมการโครงการฯ มีความเข้าใจและให้ความร่วมมือมากกว่าการประชุมที่มีคนเข้าร่วมจำนวนมาก เนื่องจากสามารถชี้แจงและแลกเปลี่ยนประเด็นข้อสงสัยในเชิงลึกได้มากกว่า

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล ได้จากการคัดเลือกลูกหลานของคนในตำบลท่ามะนาวที่สนใจสมัครเข้าร่วมงาน โดยบทบาทหน้าที่หลัก คือ เป็นผู้ช่วยของคณะกรรมการโครงการฯ ประสานงานระหว่างชุมชนและ ปตท. เพื่อให้เกิดการเคลื่อนงานของโครงการฯ โดยจะเน้นที่ความรู้ความสามารถ และมีความตั้งใจในการทำงาน นอบน้อม ใจรัก เสียสละ มีความคล่องตัวสูง กล้าแสดงออก ประสานงานและเข้ากับชุมชนได้ดี โดยมีหน้าที่สำคัญคือ **"การสร้างความสัมพันธ์"** ไปพร้อมๆ กับการศึกษาชุมชน

เจ้าหน้าที่ประจำภาค มีหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำปรึกษาและสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงสิ่งที่ควรศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเองให้กับเจ้าหน้าที่ประจำตำบล ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในเนื้องานและทิศทางการทำงานได้อย่างรวดเร็ว 🔥

■ ธุรกรรมความสำเร็จในพื้นที่

ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้...พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนท่ามะนาวจากเกษตรกรผู้แรงงานในโรงงานที่ต้องพึ่งพารายได้จากภายนอก ใช้เงินเป็นปัจจัยหลักในการซื้อหาสิ่งของหรือที่เคยทำนา ทำสวน ก็เปลี่ยนเป็นเกษตรกรเชิงเดี่ยว ทำไร่อ้อย ใครทำมากก็ได้มาก อยากได้กำไรมากก็ต้องมีเครื่องทุ่นแรง อย่างรถไถ รถพรวนดิน ปุ๋ยเคมี สารบำรุงเพื่อไว้ใช้เพิ่มผลผลิต สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปจำนวนมาก หากปีไหนราคาผลผลิตตกต่ำก็ส่งผลให้เกิดหนี้สินตามมา แม้หน่วยงานภาครัฐจะเข้ามาช่วยแก้ปัญหาในหลายด้านก็ไม่ได้ทำให้ปัญหาเหล่านี้คลี่คลายลง หรือเกิดการพัฒนาคอนหรือกลุ่มคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มีเพียงกลุ่มคนที่รวมตัวกันเองในชุมชนโดยมีหน่วยงานภาคีภายนอกหนุนเสริมเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในแต่ละด้าน เช่น กลุ่มทักษะอาชีพต่างๆ และกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นต้นทุนการพัฒนาในระดับหนึ่ง

การเข้าร่วมโครงการฯ จึงเป็นการต่อยอดการพัฒนาและเป็นจุดเริ่มต้นขับเคลื่อนในรูปแบบของการสร้างคน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำรงชีวิตแบบพึ่งพาตนเองอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานอย่างมีเป้าหมาย ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้

ระยะแรกมีครัวเรือนพอเพียงอาสาเข้าร่วมกิจกรรม ๑๐๐ ครัวเรือน จากการค้นหาผู้ที่ต้องการปลดหนี้สินเข้ามาเป็นสมาชิก โดยชักชวนให้ทำบัญชีครัวเรือน เพื่อบันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน เพื่อให้รู้ว่าครัวเรือนมีรายจ่ายอะไรบ้าง จะได้ลดค่าใช้จ่ายได้ถูกจุด สามารถเห็นถึงรูปร่างของเงินทองไม่ว่าจะเป็น ค่าหอย ค่าเหล้า ค่าอาหาร และอื่นๆ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่หัวใจของการดำเนินงานครัวเรือนพอเพียงอาสา คือ "การลดรายจ่าย" ในช่วงเริ่มต้นเริ่มจากไปศึกษาดูงานในสถานที่ต่างๆ เพื่อนำความรู้มาปรับใช้กับตนเอง ได้แก่ บ้านผู้ใหญ่ โชคชัย ที่บ้านหนองกลางคอง ให้แกนนำ ได้ความรู้เรื่องของแนวคิด การใช้แผนแม่บทในการพัฒนาชุมชนบ้านน้ำเลี่ยม ดูการใช้ชีวิตในรั้วบ้านของน้ำเลี่ยมที่ทำของใช้เองทุกอย่างเช่น การทำน้ายาสระผม การปลูกผักและสีข้าวกินเอง การทำบัญชีครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนพอเพียงอาสาได้แนวคิดการใช้ชีวิตเรียบง่าย ได้หลักประกันชีวิตจากการปลูกพืชที่หลากหลาย สามารถสร้างรายได้ให้ทุกวัน ทำให้แกนนำหันกลับมาคิดว่าในตำบลมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ไร่อ้อย หากเกิดว่าราคาพืชเหล่านั้นตกต่ำจะทำอย่างไร อีกอย่างการทำพืชเชิงเดี่ยวทั้งตำบล ก็ก่อให้เกิดการ

ใช้น้ำมากขึ้นแต่หากกระจายกันปลูกหลายชนิด ก็จะลดการใช้น้ำลงได้ ได้แนวคิดไปต่อยอดบัญชีครัวเรือน ว่าหากจะใช้ชีวิตแบบวิถีพอเพียง ก็ต้องลดรายจ่าย ได้แนวคิดการใช้วัตถุดิบที่อยู่ในรั้วบ้านตัวเอง ก็ทำให้นึกถึงสมุนไพรที่มีในบ้าน จากนั้นไปดูงานที่ ม.เกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ด้านพลังงาน จากการไปดูงานภายนอก ทำให้ครัวเรือนพอเพียงอาสาว่าทำอะไรได้บ้าง ไม่ได้บ้าง อะไรที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีในพื้นที่ และเน้นดูงานในสิ่งที่ตัวเองสนใจมากขึ้น ทำให้เกิดการดูงานที่ตำบลหนองสาหร่าย และเขาค้อ ทะเลภู แบ่งกลุ่มตามความสนใจ เช่น เรื่องสวัสดิการชุมชน ปู่ยอินทรีย์ การเลี้ยงหมูหลุม ทำลูกประคบ สมุนไพรอบแห้ง เมื่อไปดูงานกลับมาก็นำมาปรับประยุกต์ใช้กับพื้นที่ตนเอง

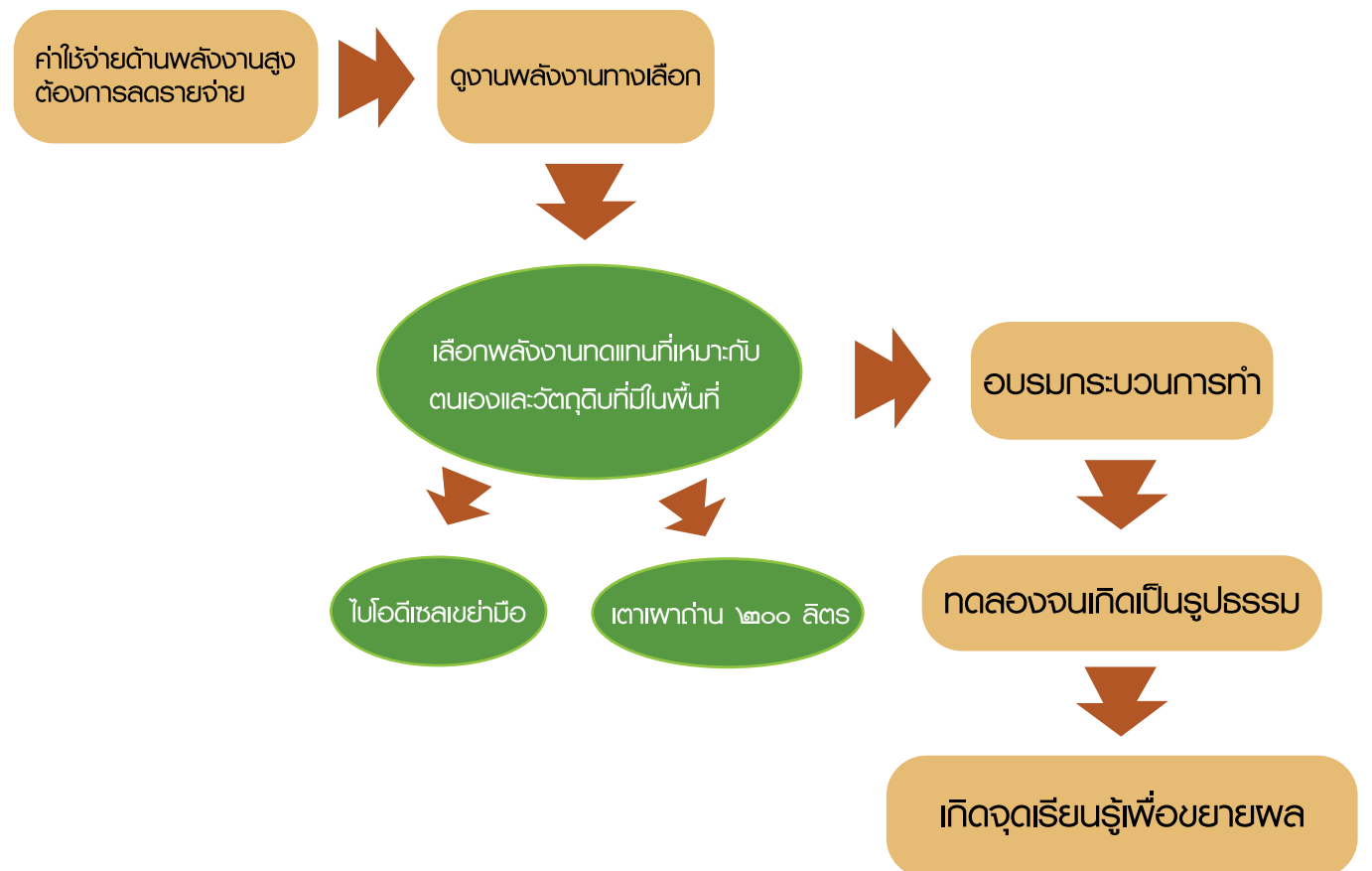
ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น ๑๕๐ คน และส่งผลให้เกิดรูปธรรมขึ้นในตำบลท่ามะนาว โดยเฉพาะเรื่องแนวคิดที่แต่ก่อนไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่มีเครื่องมือที่ช่วยกำกับและควบคุมความอยากของตนเองได้จนได้ทำบัญชีครัวเรือน ทำให้มีสติมากขึ้น หลายคนลดกิจกรรมสังสรรค์ อยู่บ้านปลูกผัก ทำสวน เผาถ่าน ทำให้ลดค่าใช้จ่าย และยังเพิ่มรายได้อีกทาง

วันนี้ความสำเร็จของครัวเรือนพอเพียงอาสาอยู่ที่ความแข็งแกร่งบนเส้นทางของวิถีพอเพียง ซึ่งได้รับการวางแผนให้สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างยั่งยืนในวันต่อไป ด้วยการลดรายจ่าย คือ การทำของใช้ในครัวเรือน ส่งเสริมให้คนในชุมชนยอมรับในผลิตภัณฑ์ และสามารถทำเองได้ทุกบ้านมากกว่าจะติดอยู่กับยี่ห้อ รวมทั้งวางแผนการใช้พลังงานในครัวเรือน การเพิ่มรายได้ ด้วยการยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพน่าเชื่อถือ เช่น บรรจุภัณฑ์หีบห่อมีความหลากหลาย และมีทักษะที่จะผลิตวัตถุดิบเองได้ทั้งหมด เพื่อนำไปสู่การสร้างตลาดชุมชน เพื่อชุมชนให้เกิดขึ้นในตำบล

พลังงานทดแทน

จากการชักชวนครัวเรือนพอเพียงอาสาทำบุญชีคร้วเรือน เพื่อบันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน ค่าใช้จ่ายเรื่อง พลังงาน ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีค่าใช้จ่ายสูงมาก เนื่องจากวิถีชีวิต ที่ต้องพึ่งพาพลังงานในหลายๆที่ กอปรกับเมื่อได้ออกไปดูงาน ในที่ต่างๆ จึงเป็นการช่วยจุดประกายความคิดในการลดราย จ่ายค่านี้นี้ โดยยึดหลักเลือกใช้พลังงานทดแทนที่เหมาะสมกับ การใช้งานและวัตถุดิบที่มีในพื้นที่

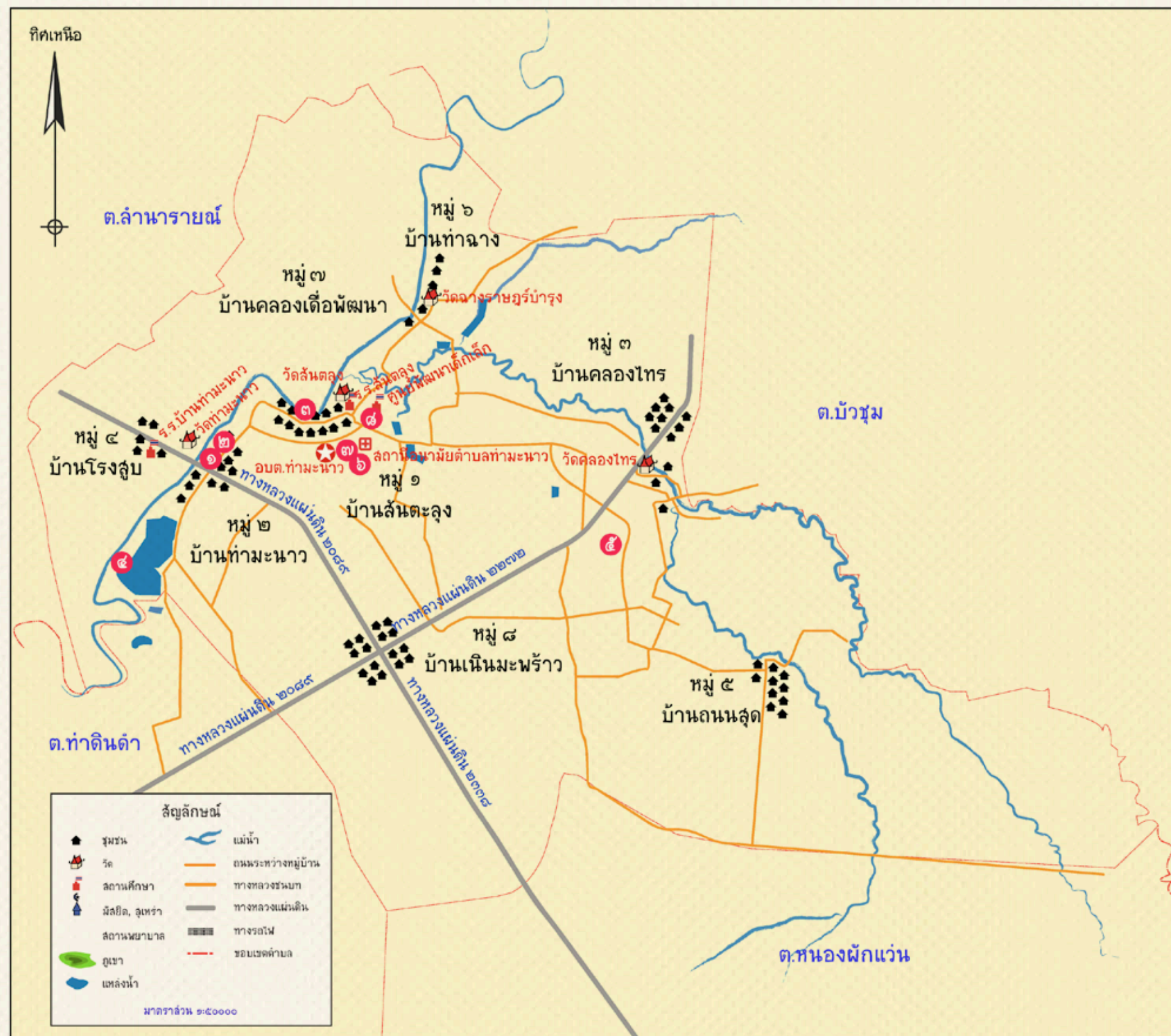

การดำเนินงานด้านพลังงานชุมชนในตำบลท่ามะนาวนั้น มีกลุ่มพลังงานทดแทนซึ่งเกิดจากการศึกษาฐานที่ ม.เกษตรศาสตร์ กำแพงแสน พบว่าเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องใช้ในการทำพลังงานทางเลือกราคาค่อนข้างสูง ไม่เหมาะสมกับการลงทุนเพื่อเรียนรู้ในเบื้องต้น จึงเลือกหนทางที่เป็นไปได้ โดยเชิญวิทยากรมาสอนการทำไบโอดีเซลแบบเขย่าด้วยมือ หลังจากฝึกอบรมปร่งกับเชียร์สองแกนนำ และอีกหลายคนได้นำความรู้มาประยุกต์ใช้โดยปร่งได้รวบรวมน้ำมันที่ใช้แล้วของตนเองและเพื่อนบ้าน และรับซื้อจากร้านอาหารมาทำไบโอดีเซลเขย่ามือ

หลังจากที่ฝึกทำจนประสบผลสำเร็จ ก็มีคนในชุมชนและชุมชนรอบข้างได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ และมีการประยุกต์อุปกรณ์เครื่องทุ่นแรง คือ เครื่องกวนน้ำมัน มาใช้ด้วย ส่วนเชียร์จากเดิมที่เผาถ่านด้วยเตาเผาถ่านแบบหลุมฝังอยู่แล้ว หลังจากฐานเรื่องนี้ จึงตัดสินใจลงทุนซื้ออุปกรณ์มาทดลองเผาถ่านแบบเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร จนเป็นผลสำเร็จ นอกจากจะได้ถ่านมากกว่าทั้งปริมาณและคุณภาพแล้ว ยังได้น้ำส้มควันไม้ไว้ใช้ในการเกษตร และมีแนวคิดต่อยอดด้วยการนำเศษถ่านมาอัดเป็นแท่งเพื่อใช้งานอย่างคุ้มค่า จนกลายเป็นจุดเรียนรู้ที่คนในชุมชนและตำบลรอบข้างเข้ามาศึกษาฐาน สร้างแรงบันดาลใจให้หันมาใช้พลังงานทางเลือกในวงกว้างมากขึ้น 💧

■ แผนที่ความรู้

รายชื่อแหล่งเรียนรู้ตำบลท่ามะนาว

- ๑ กลุ่มทำกะหรี่ปั๊ฟ
- ๒ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- ๓ จุดเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ครัวเรือน
- ๔ จุดเรียนรู้พลังงานทางเลือก : เต้าเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร
- ๕ จุดเรียนรู้พลังงานทางเลือก : ไบโอดีเซล
- ๖ ชมรมนวดแผนไทย
- ๗ ชมรมผู้สูงอายุตำบลท่ามะนาว
- ๘ ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กและครอบครัว

■ ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลง
จากการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตำบลท่ามะนาวลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลงได้ ๑๖,๘๕๗ กิโลกรัม จาก
กิจกรรมปลูกต้นไม้ พลังงานทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม การทำไบโอดีเซล และ
การคัดแยกขยะ

หน่วย : กิโลกรัม CO₂

กิจกรรม	ปริมาณ CO ₂ ที่ลดการปล่อยลง
ปลูกต้นไม้	15,818
คัดแยกขยะ	22
พลังงานทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม	491
ไบโอดีเซล	426
รวม	16,757

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ภาคผนวก

รายชื่อคนต้นแบบ

- นายวสันต์ ครชัย : ผู้นำการพลิกใจกับการบริหารชุมชน
- นางอุบลวรรณ แดงดี : การพึ่งพาตนเองทำผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัวเรือน
- นางแอ้ว รักญาติ : การพึ่งพาตนเองทำผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัวเรือน
- นายเปรง น้อยสวัสดิ์ : พลังงานทางเลือกไบโอดีเซล
- นายวรรณรัตน์ อินยิ้ม : การทำเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร

รายชื่อครัวเรือนพอเพียงอาสา

- นายณรงค์ ชอบด้วยใจ
- นางกาญจนา บุญเพิ่ม
- นายสมพร ศรชญา
- นายบุญสวน มาลาม
- นางอนชนก ทาพา
- นางเครือวรรณ พันธุ์มลศิลป์
- นางอุบลวรรณ สุรทิน
- นางสาวสุนีย์ พวงมาลัย
- นางสาวอัญชลี บุตรพรหม
- นางสาวสายฝน คำสาลา
- นายวันดี ศรชญา
- นายวสันต์ ครชัย
- นายสุทธินัน ศรีคำซอน
- นายเดชชัย โลหะเวช
- นายสมชาย ถ้ำหิน
- นายภิญโญ แจ่มแจ้ง
- นายณรงค์ ปานคุ้ม
- นายวัชรพงษ์ ผาคันติก
- นางสาวสมจิตร จันทศรี
- นางสมบุญ ขุนการินทร์
- นางไพเราะ เอี่ยมสะอาด
- นายมานพ ครชัย
- นายสุพี รัตน์แสง
- นางกิตติยาพร สมอยู่
- นายถัน นวลแสง
- นายคำ วงเวียน
- นายจักกฤษ ศรีโยธา
- นางวาสนา ศรีสุวรรณ
- นายสุชีพ คงสว่าง
- นายบุญ คงสาวท
- นายเปรง น้อยสวัสดิ์
- นางบุญมี สีนธสุวรรณ
- นางสาวสังเวียน โกหา
- นายโสม ยางหงษ์
- นายสุนทร ภูระหงษ์
- นายศร เมืองมีศรี
- นางบุญเรือง หึกขุนทด
- นางพูนศรี วุฒิสาร
- นายเสนีย์ โพธิ์ทอง
- นางสำเภา เมืองมีศรี
- นายเสน่ห์ อินยิ้ม
- นางณอม ผลโชติ
- นางณัฐนิศา บุญรุ่ง
- นางแพว อ่อนน่วม
- นายสิทธิศักดิ์ มะเคือ
- นายวรรณรัตน์ อินยิ้ม
- จ.ส.อ.วิรัตน์ แก้วระย้า
- นายจิระพัฒน์ บุญมาก

- นายราเชนทร์ นิ่มศิริ
- นางทองย้อย แก้วฝายนอก
- นางอนงค์ มณีรุ่ง
- นางภิญญา รุ่งเมืองทอง
- นางเรณู ปานเนียม
- นางสุภารัตน์ บุญเมือง
- นางคุ้มทอง แสงหิรัญ
- นางศรีพยับ สุทนค์
- นางยุพา โพธิ์ศรี
- นายสุกฤษ หนูอ้อม
- นายมีง สีขุนทด
- นายไพรัช หนูอ้อม
- นายขยงยุทธ พระศรีอัครราช
- นายสำเร็จ หนูอ้อม
- นายอ่อง ทึกขุนทด
- นางสาวแหม่มชื่น สีขุนทด
- นายทองมูล สีขุนทด
- นายถวัลย์ จุติ
- นายสมาน ช้างป่าคัน
- นายพิจิตร นิมประคิษฐ์
- นายสมชาย มุ่งนากลาง
- นางสาวจริน รุ่งรักษา
- นางประคอง นวลอ่อน

- นางทองพูล เพชรไม้
- นางประยูร กว้างนอก
- นายสนิท ช้างป่าคัน
- นางคุ่น บัวชุมสุข
- นางร่วม สวนคำ
- นางสมศรี สอนำ
- นายสว่าง เพชรไม้
- นางบุญมา มูลประดิษฐ์
- นางสีกา ถมปัก
- นางบัวลั่น ใบชา
- นางประนอม กองขุนทด
- นางสมภาร บุญเลิศ
- นางมุก ใบชา
- นางวาสนา นามะลัง
- นางสำเภา ภูผิวำ
- นางแก้ว ใบชา
- นางช่อนกลิ่น บัวชุมสุข
- นางโค้ง ใบชา
- นายจำรูญ ละออ
- นายแบ่ง บุญมี
- นายเกษม กิลาพงษ์
- นางแอ้ว รักญาติ
- นางพุทธา ยอดแดง

- นางสมพร เจริญนิม
- นางสาวอัญพร สีนคำคุณ
- นางทองคำ จันทรวงษ์
- นางสุรี หลาบางาม
- นายจร สวงจิตร
- นางถาวร บุญมี
- นางลำไพร ภาลี
- นางปัทมา กิจขุนทด
- นางปราณี อากรนาค
- นางศิริรัตน์ พรายงาม
- นางสาวจำเนียร สำฤทธิ์ดี
- นายวิมล เชื้อมวงษ์
- นางละออ นาโพธิ์
- นางสำเนียง แสงคุณ
- นางโสภี นาโพธิ์
- นายสมศักดิ์ นิมสุนทร
- นางสุวรรณ กลมเกลียว
- นางสาวเยาวลักษณ์ น้อยนาค
- นายมานะ นาโพธิ์
- นายขวัญชัย พรหมมณี
- นางรัตนาพร ว่องไว

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล	นายอดิศักดิ์ ค้านวังขวา
เจ้าหน้าที่ประจำภาค	นางสาววิริยา ขุ่มแร่
ที่ปรึกษาภาค	นายวิสูตร ยังพลขันธ์

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๖๖(๐)-๒๕๓๗-๒๐๐๐
www.pttplc.com